

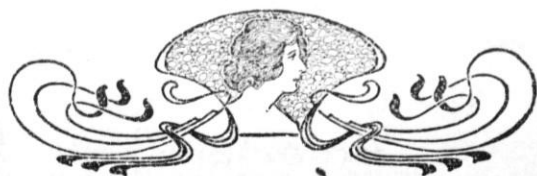
GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Ciril Mohor. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Velikonočna.

Stoletja je trpel veliki trpin
in težki ga žulil je jarem;
kedaj pač izteče mu čas bolečin,
bo večno li trpel po starem?

Evropi bil živ, nerazrušen je zid,
ki divje odbil je barbarstvo,
stal (sebi v pogubo, sovražniku v prid)
omiki, svobodi v varstvo.

Od vekov človeštvu dobronik je bil,
in zdaj je še svetu dobronik;
a svet mu zato le nasprotnik je bil,
in še mu zaklet je nasprotnik.

On dober in blag je, krotak in miran, —
čemu pač ta srd nad orjakom?
Prevelik je, torej je tujcem strašan,
bogati je, roj tujcev pa — lakom!

Zato pa je sklenil sovražni njih svet:
«Raz zemljo orjaka zatrimo,
da mine nas groza in večni trepet,
da svet si njegov razdelimo!»

Združili vso moč so, ves divji svoj gnev,
in trli junaka krvavo,
in njemu, ki venec zasluži kraljev,
nabili so trnjev na glavo.

Zadali so tisoč morilnih mu ran,
pač moral bo izkrvaveti!
A krepek, a silen je ta velikan
in hitro jim neče umreti.

Še živega torej pod črno zemljo
zagrebejo z roko sovražno,
s pečatom in kamnom gomilo zapro,
in s četo obdajo jo stražno.

Zdaj dih jim je prost in lahko jim srce,
zdaj bati ne bode se treba:
zdaj četa, pri grobu veselo sedé,
za zemlje pokôpanca žreba...

A groza pogrebem! Čuj, silen potres!
Ospirajo davni se grobi, —
razdril velikan naš mrtvaško je vez,
in dviga se v jasni svetlobi.

Kdo on je, ki vstaja čez veke na dan?
kdo ta je junak velikanski?
Poglejte v obraz mu, obraz vam je znan:
To narod je, — narod slovanski!

Kalvarijo svojo naš rod je imel
in dneve prebridke trpljenja,
a zdaj mu rešitve je zor zažarel,
napočil mu dan je vstajenja!

Da, vstaja, resnično, mogočen, častit,
uničil naklepe je črne;
grozi naj, hrumi naj sovražnik srdit,
Slovan se mu v grob več ne vrne.

On, kateri ga vzbudil iz grobnih je tmin,
za dela ga slavna je vzbudil,
in svet se svetlobi njegovih vrlin
in delom velikim bo čudil.

Kalvarijo svojo naš rod je imel,
zdaj rešnje raduje se zore;
A dan še slavnejši mu bode prišel:
Dan oljske prišel mu bo gore.

Kot z oljske se gore je vzdignil Gospod
V nadzemeljske jasne višave,
povzdigniti mora se krepki naš rod
v višavi moči in pa slave!

Mi, bratje, pa z delom pripravljajmo zdaj
to silno slovansko mogočnost,
in z duhom proroškim nazdravljajmo zdaj:
Na slavno slovansko bodočnost!

Simon Gregorčič.

Košček zgodovine.

Vseh oči se obračajo letošnjo Veliko noč doli na Balkan, kjer praznujejo naši bratje Srbi in Bolgari svoje vstajenje izpod večstoletnega turškega jarma. Odkar so Turki prihrumeli v Evropo in podvrgli njihove zemlje, traja ta boj. Koliko tisoč in tisoč kristjanov je tam doli na Balkanu tekom stoletij žrtvovalo svoje življenje, da bi osvobodili sebe in svoje brate izpod turškega gospodstva! Turki so vsak poizkus udušili v krvi kristjanov in zdelo se je, kakor da bo Turek vekomaj ostal gospodar nad njimi in njihovo usodo. Črn grob je bilo zanje turško gospodstvo skozi stoletja. Večkrat so sicer mislili, da jim bije ura rešitve. A zaman so bila njih pričakovanja. Vselej, kadar se jim je zazdelo, da se svita tudi njim zarja svobode, so se varali. Vse njih junaštvo ni nič izdalo; prišli so „prijatelji“ in jih pahnili nazaj v grob, rekoč: „Vi ste Slovani! Ostanite sužnji Turčinov! Ne maramo, da bi bili svobodni, kakor drugi narodi!“ Tako so govorili in pomagali razbitemu Turčinu zopet na noge, da je iznova zavladal s kruto roko nad njimi.

Tako se je zgodilo leta 1878. Takrat se je končala zadnja turška vojna na Balkanu. Rusija je po hudih bojih, ki so trajali od junija prejšnjega leta, premagala Turčijo. Glavni boji so se vršili tedaj pri prelazu Šipki, kjer se je ruska armada ustavljala Turkom mesece in mesece, in pri Plevni, močni trdnjavi, katero je branil Osman paša z veliko hlabrostjo. A slednjič se je turška armada, obkoljena od vseh strani, morala udati. Tudi pri Šipki so Rusi naposled zmagali. Dne 20. januarja leta 1878 so Rusi zasedli Odrin in bili na tem, da vkorakajo z zmagovito vojsko v Carigrad.

Turčija je bila poražena in ponižana. Da bi obdržala vsaj še Carigrad, je prosila za mir. Rusi sami so bili od hude vojne, ki je trajala skoro eno leto, zelo izmučeni. Zato so tudi oni želeli, da bi bilo kmalu konec vojne. Tako se je sklenil 3. maja 1878 mir v San Stefano, majhnem mestecu ob Marmarskem morju ne daleč od Carigrada. Turčija je morala odstopiti skoro vse svoje dežele v Evropi in je obdržala samo še Carigrad in nekaj ozemlja za njim, malo več, kolikor bi ga rada obdržala tudi sedaj po zadnji vojni, ki še ni končana. Na razvalinah stare Turčije pa

se je ustanovila velika Bolgarija, taka, kakor bo izšla iz sedanje vojne, kadar bo sklenjen mir. Tako je bila Turčija 3. maja 1878 skoro popolnoma pregnana iz Evrope. Zdelo se je, da ji ni več pomoči. Bolgari, Srbi in Rusi, vsi Slovani so se obradovali, da je z njihovim junaštvom zagnan bil Turek iz Evrope. Velika noč leta 1878 je imela biti zanje vstajenje k novemu življenju iz večstoletnega smrtnega spanja.

A prišlo je drugače. Evropske velesile so se zbale, da bosta Rusija in Bolgarija postali po teh slavni zmagah nad Turki premočni. Grozen strah pred Slovani je prevzel tedaj Nemčijo, Anglijo in Avstrijo. In kaj so te države storile? Rekle so: Mir, ki so ga sklenili Rusi s Turki, ne sme obveljati. Bil je sklenjen brez nas in mi ga ne priznavamo. Z vso silo so pritisnili na Rusijo. Ta se je morala udati. Sklicali so v posvet zastopnike vseh velikih držav v glavno mesto Nemčije, v Berlin. Tu so razveljavili vse določbe v maju sklenjenega miru in dali Turčiji nazaj skoro vse dežele, ki jih je imela pred vojno v Evropi, samo majhen kos so dovolili, da se odloči od Turčije in postane samostojna država. Tako je nastala mala bolgarska država. Vse žrtve, vsa prelita kri tisočev in tisočev ruskih in bolgarskih vojakov je bila zaman: zastoj so se bojevali. Kar je Rusija dobila 3. maja v San Stefano, je morala zopet odstopiti vkljub temu, da je bila Turčija popolnoma poražena, tri mesece pozneje v Berlinu Turčiji nazaj. Tako so sklenili takrat „prijatelji“ Slovanov.

Nekaj podobnega se pripravlja tudi danes. Turčija leži zopet razbita na tleh. Mlade slovanske države, Srbija, Crna Gora, Bolgarija so jo vrgle ob tla. Tiste države, katerim so hoteli takrat 1. 1878 v Berlinu mogočni diplomatje onemogočiti vsak razvoj, so se vkljub vsem oviram tekom dobrih 30 let tako okrepile, da so se mogle tako slavno pomeriti z neprimerno večjo Turčijo. Turčija je podlegla, zopet je tam, kjer je bila meseca aprila 1. 1878. Kakor tedaj, so zopet Slovani, ki so jo premagali in imajo odločiti, pod katerimi pogoji se ima skleniti mir. A kakor po zadnji vojni se tudi danes javlja grozen strah pred Slovani. Zato pa vidimo zopet grde poizkuse, prikrajšati Slované v njihovih zmagah nad Turki, da ne bi postali preveč močni. Strah pred Slovani, ki vstajajo po stoletnem trpljenju v turški odvisnosti k novemu svobodnemu življenju, muči mnoge diplomate. A če Turki niso uničili Srbov in Bolgarov, jih bodo diplomati še manj. To sta dva naroda, ki sta vstala k novemu življenju in hočeta živeti svobodno. Gorje temu, ki bi se jim stavil na pot njihovega razvoja. To, kar se je zgodilo v juliju 1878 v Berlinu, se ne more več ponoviti. Turčija je premagana. Njeni dediči so Slovani. Srbi, Bolgari, Črnogorci in z njimi vsi Slovani praznujejo letos o Veliki noči dvojen praznik vstajenja.

se je pojavilo med Bolgari in Grki radi tega, komu pripade Solun. Nekateri Slovanom sovražni listi so v prvi naglici seveda pisali, češ, da je morilec Bolgar, a so morali osramočeni utihniti, ko se je izkazalo, da je morilec Grk — socialist.

Kralj Jurij se je ravno pripravil, da praznuje 50 letnico svojega vladarstva. Da je padla Janina v roke Grkom, to ga je radi tega še posebno veselilo. Zato je tembolj tragična njegova smrt v trenutku, ko je dosegel za svojo državo uspehe, ki jih pred par leti niti ni mogel pričakovati.

Grki se imajo kralju Juriju za marsikaj zahvaliti. Bil je zelo spreten vladar, ki je znal v balkanski zvezi vselej uspešno braniti koristi Grkov. Zato je njegova smrt v tem času, ko so razmere na Balkanu radi vojne s Turčijo tako zelo zamotane, za Grško državo velika izguba. Sicer njegovega sina Konstantina, ki je že oklican za naslednika, sedaj vsi Grki ljubijo in spoštujejo, ker se je kot poveljnik Grške armade pred Janino tako proslavil. Ali vprašanje je, če bo tudi drugod imel tako spretno roko, kot jo je imel njegov oče.

Sicer pa kraljeva smrt ne bo imela najbrže nobenih zlih posledic za medsebojne odnose med Grčijo in drugimi balkanskimi državami, ki se sedaj v trdni medsebojni zvezi vojujejo s Turčijo. Kakor Grki, žalujejo tudi Srbi in Bolgari brez dvoma ob rakvi moža, ki je s svojo pomočjo prav mnogo pripomogel k temu, da se je Balkanska zveza ustanovila in mogla Turčiji skupno napovedati vojno, od katere bodo vse balkanske države imele velikanski dobiček. Zato cela Balkanska zveza žaluje za umorjenim kraljem vseh Grkov.

Politični obzor.

Ogrski državni zbor

je sklenil nov poslovnik, ki ima namen onemogočiti znanje vsako obstrukcijo in prisiliti poslance, da se pokoravajo ukazom predsednika. Posebno zanimiva je določba, da zgubi nepokorni poslanec pravico do dijet. Pravijo, da bo to pomagalo in se v ogrski zbornici v bodoče ne bodo več odigravali taki škandali, kakor smo jih bili vajeni doslej.

Poljaki in Rusini

so se zedinili glede novega volilnega reda za gališki deželni zbor. Ta bo obsegal po novi postavi 12 virilistov in 213 izvoljenih poslancev, in sicer bo izvoljenih: 1.) 45 poslancev v skupini veleposestva, 2.) 8 poslancev v skupini posestev, ki plačujejo 100 ali več kron davka. 3.) 45 poslancev v skupini mest. Od teh se voli 12 na podlagi splošne in enake volilne pravice. 4.) 5 poslancev trgovskih in obrtnih zbornic. 5.) 98 poslancev izvoljenih na podlagi splošne volilne pravice v kmečkih občinah. Volilci, ki plačujejo gotovo svoto davka, imajo v tej skupini po dva glasova. Vsi ostali samo po en glas. 6.) 2 zastopnikov obrtnih zadrug. Rusini bodo imeli vsega skupaj v deželnem zboru 62, Poljaki pa 151 poslancev.

Na Hrvaškem

se še vedno ni ničesar izpremenilo. Cuvaj je na dopustu. Mesto njega upravlja Hrvaško neki Unkelhauser. Kdaj bo konec komisarijata, nobeden ne ve. Madjarom se prav nič ne mudi. Prisiliti bi jih mogel samo cesar, da se udajo. A za sedaj tega ni še pričakovati.

Avstrijski poslanik v Peterburgu

grof Turn-Valsasina je odpoklican. Na njegovo mesto pride princ Hohenlohe.

Kranjski deželni zbor

bo sklican šele jeseni.

Francija.

Ministrstvo Briand je odstopilo. Vzrok je tale: Na Francoskem že dolgo niso več zadovoljni s splošno in enako volilno pravico, po kateri volijo sedaj poslance v državni zbor. Zato so se mnogi trudili, da bi se vpeljala drugačna volilna postava, tako da bi tudi stranke manjšine prišle vsaj do nekega zastopstva v parlamentu. Za to volilno preosnovo se je posebno zavzemal sedanji predsednik republike Poenkaré. Načrt volilne preosnove je bil svoječasno srečno sprejet v zbornici poslancev, največ po zaslugi tega moža. A te dni je prišla postava pred senat. Senat je nekaka gosposka zbornica na Francoskem. Tu pa je bila ta volilna preosnova zavrnjena in minister Briand, ki je imel nalogo zagovarjati jo, je radi tega podal svojo demisijo. Poenkaré živa komaj en mesec predsedniško čast, pa mora že izbirati nove ministre in biti priča, kako mu nekateri nagajivi parlamentarci uničujejo njegove najlepše načrte. Francozi nameravajo vpeljati zopet triletno vojaško službo; vprašanje je, kako bo izprememba v ministrstvu vplivala na rešitev tozadavne predloge v parlamentu.

Kitajska republika proti Mongolski.

Med Kitajci in Mongolci že dolgo vre. Sedaj je začela Kitajska pošiljati proti Mongolski vojske. Bajje je na mejo odrinilo že več tisoč mož. Kitajska republika je prekinila uradno občevarje z Mongolsko vlado. Dogodki med Kitajsko in Mongolsko so važni radi tega, ker utegneje te azijske zmede imeti tudi za Rusijo velike posledice.

Položaj na Balkanu.

Mirovna pogajanja.

Balkanske države so odgovorile, da sprejmejo ponudeno posredovanje velesil pod sledečimi pogoji:

1. Meja med Turčijo in Bulgarijo bodi črta Rodosto in Midija. Vse, kar je zahodno od te črte, mora Turčija odstopiti, zlasti Odrin in Skader.

2. Turčija mora odstopiti vse egejske otoke.

3. Turčija se odpove vsem pravicam glede Krete.

4. Turčija mora plačati vojno odškodnino, ki se pozneje določi.

5. Varstvo pravic balkanskih državljanov in kristjanov, ki prebivajo na Turškem, se mora postavno urediti.

6. Vojna se nadaljuje tudi med mirovnimi pogajanjmi, dokler se mir ne sklene.

Na to so velesile sklenile odgovoriti, da pač hočejo posredovati, vendar naj se mesto črte Rodosto—Midija vzame črta Enos—Midija za bodočo mejo med Bulgarijo in Turčijo, tako da postanejo vse zemlje, zahodno od te črte razun Albanije last zaveznikov. Glede Albanije in egejskih otokov hočejo velevlasti same odločiti v medsebojnem dogovoru. Glede vojne odškodnine pravijo velesile, da se s to zahtevo zaveznikov ne strinjajo, da pa rade dovolijo, da se balkanske države udeležijo posvetovanj v Parizu glede razdelitve turškega državnega dolga in tam varujejo svoje koristi.

Tako hočejo velevlasti zahteve balkanskih zveznih držav prav občutno znižati. Vprašanje je le, če bodo balkanske države voljne na tej od velesil predlagani podlagi začeti mirovna pogajanja.

Med Avstrijo in Črno goro

so se razmere zadnji čas prav močno poostrele. Avstrija stoji odločno na tem stališču, da Črna gora ne sme dobiti Skadra, ki mora po mnenju naših diplomatov postati na vsak način glavno mesto nove Albanije. Ker so zadnji čas začeli Črnogorci zopet z vso silo bombardirati Skader, pri čemur jim prav pridno pomagajo Srbi, ki so jim prišli na pomoč, postajajo na Dunaju zelo nevoljni. Ta nevolja je tem večja, pravijo, ker se Rusija do danes še ni jasno izrazila, ali je ali ne za to, da pripade Skader novi Albaniji in ne Črni gori. Zato prevladuje mnenje, da se Rusija nalašč izogiba dati odločen odgovor, ker pričakuje, da se bo Črnogorcem posrečilo med tem časom zavzeti Skader. Če pade Skader v roke Črnogorcem, potem bi seveda Rusija rekla, da mora računati z dejstvom, da so Črnogorci Skader osvojili z oboroženo silo, in kak bi bil potem odgovor Rusije, si ni težko misliti. Sedaj stoji pred Skadrom okoli 45.000 mož močna srbsko-črnogorska armada in težki oblegovalni topovi, ki so jih pripeljali Srbi, bruhajo ogenj na pol razrušeno mesto. Taki sili se mesto ne bo več moglo ustavljati in se bo moralo udati.

Bolj pa ko se bliža padec Skadra, bolj so vznevoljeni na Dunaju. Zakaj Črnogorci oblegajo to mesto, zakaj ga hočejo zasedeti, ko je pa vendar splošna volja Evrope, da Skader ne bo nikdar črnogorski? Tako se vprašujejo. Sedaj pa je prišlo nekaj nepričakovanega vmes: Preteklo soboto zvečer je hotela neka avstrijska ladja izločiti v sv. Ivanu Meduvanskem, majhnem primorskem mestecu blizu Skadra, nekaj trgovskega blaga. A tam se nahajajoči črnogorski vojaki in oficirji so to preprečili. Ta dogodek je vliil olje na ogenj. Vse je po koncu radi tega dogodka in Črna gora bo brez dvoma morala dati zadoščenje, če se iz tega še kaj družega ne izkuha. Razmere so skrajno napete, in pri takih razmerah se lahko iz mušice naredi slon. To smo videli v zadevi Prohaska.

Kako krivico so prizadejali Črnogorci parniku «Skodra»?

Nemški listi ženejo radi tega dogodka velikanski vik in krik. Malo manjka, da ne zahtevajo, da naj Avstrija Črni gori kar naravnost ne napove vojne. Med tem pa se je že zvedelo, kaka krivica se je prizadela temu avstrijskemu parniku. Ta je ravno vozil blizu pristanišča v sv. Ivanu Meduvanskem, kar se je prikazala turška ladja „Hamidija“ in začela obstreljevati grške parnike, ki so pripeljali srbske čete na pomoč Črnogorcem. Avstrijski parnik je zbežal hitro v pristanišče na varno. Črnogorci so se bali, da se srbski vojaki, ki so bili na parnikih, ne bodo mogli pravočasno izkrcati. Zato so zahtevali od kapitana avstrijske ladje, da pomaga spraviti srbske vojake čim najhitreje na suho. Ta pa se je branil. Zato so ga morali šele prisiliti. Tako je prišlo na suho okoli 500 do 600 mož. Med tem je turška ladja zadela dva parnika, ki sta začela goreti.

Vojaki so poskakali v morje in vsi bi bili potonili. Tedaj so Črnogorci zopet zahtevali od avstrijskega kapitana, naj pomaga potapljačje se srbske vojake reševati, a človekoljubni kapitan tudi tega ni hotel storiti in se je izgovarjal s tem, da mu je vse moštvo „ušlo“ iz strahu, da ne bi katerega zadela krogla s turške ladje. Torej taka je cela zadeva. Zgodilo se ni prav nič takega, kar bi moglo opravičiti vpitje nemških listov. Saj če je treba kakega zadoščenja naši državi, ga menda ne bo težko dobiti. A za nečlovekoljubnega kapitana in njegovo moštvo, ki je zbežalo, mesto da bi pomagalo reševati potapljačje se srbske vojake, nimajo ti listi najmanjše graje. S tem se njihovo vpitje samoobsebi obsoja.

Mestne novice.

Z ozirom na neko notico v «Savi», iz katere bi se dalo sklepati, kakor da ima novoustanovljena obrtniška „Pomožna blagajna“ namen, vpeljati nad svojimi člani ravnotako kontrolo, kakor je tista, ki jo izvaja Okrajna bolniška blagajna nad svojimi zavarovanci v slučaju bolezni, in katero smo v zadnji številki ožigosali tako, kakor zasluži, smo se informirali na merodajnem mestu in zvedeli, da novoustanovljena „Pomožna blagajna“ take kontrole ne bo uvedla v svojem zavodu iz enostavnega razloga, ker je, česar ni posebno težko umeti, taka kontrola ne samo na kvar zavarovancem, ampak tudi v škodo zavoda samega, kojega prva dolžnost je, skrbeti za to, da si ohrani med člani zaupanje, da bodo v slučaju bolezni brez vseh ovir deležni tiste podpore, ki jim gre po pravilih. Slučaji, da bi kdo hotel podporo prislepariti na ta način, da bi bolezen simuliral, so pač le izjemni. Da se bo v takih slučajih prišlo brezvestnejšem takoj na sled, tako da blagajna ne bo oškodovana, zato bodo že poskrbeli zaupniki-mojstri po različnih krajih zavodovega okoliša, ki pa za to ne bodo vlekli od blagajne nobene plače, kajšele da bi od tako prihranjenih izplačil dobivali kake procente. Zato bodo izvrševali to kontrolo po svoji vesti, ne pa z ozirom na kak dobiček, ki bi ga imeli od tega. Taka kontrola je mišljena v paragrafih, ki jih navaja notica v „Savi“, pa nobena druga. Da taka kontrola ne more imeti nič skupnega z načnom nadzorovanja bolnikov pri Okrajni bolniški blagajni, ki je po mnenju mnogih bolj podobna pravemu pravicatemu preganjanju bolnih zavarovancev, bo menda vsakemu jasno.

O tem, kakšna je pri Okrajni bolniški blagajni v Kranju kontrola nad zavarovanci, smo dobili daljši članek, ki smo ga pa odložili za prihodnjo številko, da preveč ne pokazimo gotovi gospodi v Kranju velikonočnih praznikov. Upamo, da nam bodo prizadeti gospodje za te čisto posebne ozire hvaležni in bodo po Veliki noči tembolj gotovo držali dano si besedo, da bodo na vse naše napade na Okrajno bolniško blagajno temeljito molčali. I, kaj bi neki govorili, ko je pa vse res, kar piše „Gorenjec“?

Most v Kranju, za čegar razsvetlavo se plačuje drage denarje (menda 500 K), je skrajno slabo razsvetljen, tako da se vozniki, kateri vozijo čezenj v temni noči, upravičeno pritožujejo. Na obeh koncih mostu se še nekaj vidi, v sredi mostu pa je že taka tema, da obstoja velika nevarnost, da dva srečujoča se voza zadeneta skupaj. Ko bi vsaj svetilke na obeh koncih mostu bile malo bolj praktično postavljene! Tako kot so sedaj, gre za most ravno pol svetlobe v nič. Na vsak način pa bi bilo treba napraviti v sredi mostu še dve svetilki.

«Meščanska zveza» v Kranju se kaj lepo razvija. Zadnji čas je pristopilo zopet precej novih članov. Sedaj šteje društvo že nad 50 članov.

Umrl je v Kranju dne 16. t. m. krojaški mojster Mihael Pučnik, ki je bil rojen v Slovenski Bistrici na Štajerskem dne 15. septembra 1818. Priženil se je v Kranju l. 1844. Bil je član nacionalne garde v Kranju in prijatelj pesnika Prešerna. Do zadnjega je lazil častiti starina okoli po mestu. N. v m. p.!

Novičar.

Vesele velikonočne praznike želita vsem svojim p. n. naročnikom, dopisnikom in prijateljem uredništvo in upravništvo «Gorenjca».

Shod S. L. S. v Trziču. Na cvetno nedeljo se je vršil v društvu sv. Jožefa zelo dobro obiskan shod, na katerem sta govorila predsednik obrtno-pospeševalnega urada, g. Ivan Kregar, in novoizvoljeni deželni poslanec dr. Vinko Gregorič. Shodu je predsedoval kot častni predsednik tržiški župan g. Franc Ahačič, vodil pa je shod njegov namestnik, občinski odbornik g. Karel Golmajer. Poslanec dr. Gregorič je v svojem govoru omenjal socialni in kulturni program, ki ga izvršuje S. L. S. v deželi ter obsojal one hujskače, ki hočejo delati razliko med raznimi stanovji. Naštel je več za Trzič važnih zadev in želja, katere bo izkušal uresničiti. Obljubil je, da hoče večkrat priti med svoje volilce in krepko zastopati na merodajnih mestih njihove težnje. Glasno odobravanje koncem krasnih izvajanj je pričalo, da volilci zaupajo svojemur poslancu. — G. Kregar pa je v obšir-

Pretežna večina kranjskega meščanstva.

V gorenjskih mestih so liberalci imeli nedavno še pretežno večino. Zadnja deželnozborska volitev je pa pokazala, da se je ta pretežna večina v nekaterih mestih že izpremenila v pretežno manjšino. Tega liberalci niso hoteli verjeti, dokler se jim ni dokazalo s številkami. G. Marinček bi ne bil nikdar svoje kože izpostavil na trg, ako bi si bil mogel misliti, da bo odnesel iz boja blamažo.

Tudi v Kranju se meščanstvo že zaveda novega toka in noče biti več privesek Pirc-Sajovčeve klike, dasiravno „Sava“ še govori o neki pretežni večini. Leni poslanec Pirc pa že čuti, da se mu majejo tla in se mu bliža Marinčkova usoda. Zato s strahom pravi v „Savi“: „Zadnji čas pa sili „Meščanska zveza“ nekoliko v ospredje.“ Jezi ga posebno to, da je ta „vplivna korporacija“, namreč „Meščanska zveza“, ob Gregoričevi zmagi označila svoje stališče, in z veseljem pozdravila novega zastopnika gorenjskih mest v deželnem zboru. Da si ne boče g. Pirc belil svojih redkih las nad ugibanjem in iskanjem vzrokov, zakaj je „Meščanska zveza“ pozdravila novega zastopnika gorenjskih mest, mu hočemo to nalogo nekoliko olajšati.

„Meščanska zveza“ v Kranju se veseli, da so volilci sosednjih mest ob volitvi s pretežno večino priznali krščanska načela. „Meščanski zvezi“ v Kranju je dobro znano, da imata Kranj in Loka v deželnem zboru slabega zastopnika. Še ni davno, kar je prebačevski mlinar prišel g. Cirila Pirca prositi, da naj on kot poslanec stori kakšen korak za to, da se bo vodovod iz Kranja podaljšal na Hrastje. Pri tej priliki je bil „vrli poslanec“ odkritosrčen, kakor malokdaj, in je svojemu znanцу v brk povedal tole: „Če bom jaz kakšen korak za vas delal, potem vodovoda še dolgo ne boste dobili. Obrnite se na kakega klerikalnega poslanca!“ „Meščanska zveza“ v Kranju privoščil bratskim volilcem gorenjskih mest malo bolj vplivnega zastopnika, kakor ga imata Kranj in Loka. Takega poslanca, ki je sam nad sabo obupal, ne more privoščiti nikomur.

Meščani gorenjskih mest izprevidevajo v pretežni večini, da imajo liberalci pač polna usta fraz, kadar se volitev bliža, drugače pa za občil blagor ničesar ne store. Jasen dokaz temu so seje kranjskega občinskega odbora, kjer so liberalci sami gospodarji. O tem pa danes ne govorimo.

„Meščanska zveza“ v Kranju je vesela tudi, da je zmagala čista slovenska stranka in da je bila premagana trozveza slovenskih liberalcev, nemških nacionalcev ter internacionalnih socialnih demokratov, ki se je bila zbrala v Tržiču pod komando gorenjskega sokolskega generala in katero je „Sava“ z veseljem pozdravila že za časa Marinčkovega shoda. „Slovenska Ljudska

Stranka“ je zbrisala lepi Gorenjski s čela grdi protinarodni madež. V kolikor so kmetje k tej stvari pripomogli, da je ostala slovenska zastava neomadeževana, je to le hvale vredno. Meščani onih mest niso bili tedaj „oropani s pomočjo kmetov zastopstva v deželnem zboru“, ampak so z njihovo pomočjo šele dobili pravega narodnega zastopnika.

Sicer pa naj „Sava“ nikar preveč ne zabavlja, kakor je zadnjič storila, kmetom s Kokrice, Rupe, Mlake, Tenetiš, Naklega itd., da se ne bodo njeni uredniki v kratkem času vgriznili v zobe. Okoli teh zaničevanih kmetov bodo v kratkem lazili kranjski liberalci, moledovali za njihove glasove in te grde kmete, ki jim sedaj smrde, imenovali „gospode“.

Kmetje kranjske okolice so pa res tudi spoštovanja vredni možje. Ni jih treba odganjati od Kranja, ker so kranjskim gostilničarjem dobrodošli gostje, pa tudi obrtnikom in trgovcem pridni odjemalci. Kar kmet v Kranju kupi, pošteno plača. Ako bi kmet Kranja gmotno ne podpiral, bi Kranj postal vas. Posebno naj o kmetih molči gospod „štacunar“ Pirc. Brez kmečkih kronic bi on še za talon ne imel.

Pretežna večina kranjskega meščanstva, ki kaj misli, hoče s kmeti iz okolice živeti v prijateljstvu, ker je znan pregovor: „Če ima kmet denar, ga ima tudi meščan.“ „Meščanska zveza“, ki ne pozna frakarstva, je tedaj na prijateljstvo s kmeti le ponosna in ne potrebuje od „Savanov“ nobenega pouka.

DOPISI.

Iz Križev pri Tržiču. Rekord smo dosegli pri nas glede občinskih volitev. Od 6. junija 1907 vlada stari občinski odbor. Volitve po novi postavi so se začele z razpoložljivo volilnega imenika dne 15. oktobra 1911, volitve so se izvršile dne 13. junija 1912 s popolno zmago S. L. S., volitev župana in svetovalcev pa je bila šele dne 16. marca 1913. Kaj je vzrok ti zakasnitvi? Volitev občinskega odbora se je zavlekla vsled nepravilnosti predpriprav, katerih nočem naštevati. Vredno pa je javnosti pojasniti, zakaj se je volitev župana in svetovalcev zavlekla devet mesecev, čeravno so bile volitve od c. kr. deželne vlade proti pritožbi spoznane za veljavne. Tovarnar Simon Smuk, veleposestnika Jos. Primožič in Anton Oranič (Urin) ter uslužbenec barona Borna Fr. Voglar so obdolzili novoizvoljena odbornika Franceta Vodnjava in Josipa Rozmana, da sta bila v preiskavi zaradi hudodelstva tatvine in da torej nista veljavno izvoljena odbornika. Ko je bila občinska volitev spoznana za veljavno, je šlo samo še za to, ali naj ostaneta v odboru prej imenovana odbornika, ali naj stopita v odbor mesto njiju dva namestnika. Res je bil pred volitvami namenoma nekdo ovadil tatvine oziroma soudeležbe tatvine. V tako preiskavo je lahko spraviti najbolj poštenega moža. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju je razsodilo po pčzvedbi pri sodišču, da sta Rozman in Vodnjav veljavno

izvoljena odbornika, ker Vodnjav sploh nič ni bil v preiskavi, Rozman pa tudi ne za časa volitve, pozneje pa le radi pregreška (ne pa hudodelstva) tatvine in je bil oproščen. No, Smuk in tovariši so se pritožili zoper to razsodbo na deželno vlado, a samo še glede Rozmana. Pogoreli so tudi. A še niso mirovali, pritožili so se dalje na ministrstvo za notranje zadeve na cesarski Dunaj. Kaj so neki hoteli doseči? Če bi tudi s pritožbo bili prodrli, ne bi namesto Rozmana prišel noben njihov pristaš v odbor, ker so pri volitvah popolnoma propadli tudi z namestniki. Torej, čemu devetmesečno zavlačevanje? Kaj imajo sami od tega? To, da so pri vseh pritožbah pogoreli. Kaj ima občina od tega? Komu v korist so bile vse pritožbe? Za župana je bil izvoljen na cvetno nedeljo prejšnji župan Janez Fajfar, med osmimi svetovalci pa je prvi svetovalec torej namestnik županov ravnotisti Josip Rozman, zoper katerega so klicali na pomoč celó ministrstvo, da bi ga sploh pahnilo iz odbora. Tako je torej tudi kriška občina kot zadnja na Kranjskem dobila župana in odbor po novi postavi.

Grški kralj Jurij umorjen.

V torek, 18. t. m., se je raznesla po vsem svetu strašna novica, da je bil ta dan okoli šeste ure popoldne grški kralj Jurij v Solunu zavrtno umorjen. Odkar so Grki in Bolgari zasedli Solun, se je kralj kaj rad mudil v tem mestu. Tu ga je tudi doletela — smrt.

Kralj se je vsak dan popoldne izprehajal po mestu in bližnji okolici. Tudi ta dan je bil na običajnem izprehodu. Imel je tako zaupanje do prebivalstva, da ni dovolil, da bi mu bili pridani za njegovo telesno varnost štirje orožniki, kakor so mu svetovali njegovi prijatelji, ampak se je sam izprehajal s svojim pribočnikom. Le prav od daleč sta sledila dva orožnika, ki sta imela nalog skrbeti za to, da se kralju ne zgodi ničesar žalega. Tako se je mogel morilec, ki je skočil iz ene stranskih ulic, kralju nemoten približati, ko je bil ta ravno v živahnem razgovoru s svojim spremljevalcem. Iz neposredne bližine je sprožil morilec revolver na kralja in zadel tako dobro, da se je kralj takoj nezavesten zgrudil in je še, preden so ga prinesli v vojaško bolnišnico, izdihnil. Kroglja mu je prodrla srce.

Morilec je rojen Grk. Njegovo ime je Shinas. Star je okrog 40 let. Poročila pravijo, da je popolnoma propal človek, menda tudi slaboumen. Umoril je kralja, ker je — socialist. Tako je utemeljil svoje zverinsko delo na policiji, kamor so ga privedli takoj po izvršenem napadu na kralja.

Ta zločinski umor nima tedaj nič opraviti s političnim položajem na Balkanu, prav posebno pa še nima najmanjšega stika z nesoglasjem, ki

PODLISTEK.

Vstajenje — smrt.

Velika sobota! — Kako blažena čustva zbujaš sleherni leto v srcih kristjanov! Resnobni postni čas gre h koncu, vesela velikonočna doba stoji pred pragom. Zvonovi, ki so zadnje dneve utihnili, slovesno zazvone; novo življenje začutiš, ko slišiš zopet zapeti: „Gloria in excelsis!“ Vesela aleluja odmeva v cerkvi, odmeva v tvojem srcu! Vstal je — aleluja! Kdor le more, se udeleži velikonočne procesije; poln hvaležnosti se hoče kristjan veseliti vstajenja. „Smrt grenka nima žela več . . .“

„Zveličar naš je vstal iz groba, veselo pevaj, o kristjan!
Premagana je smrt, trohnoba.
Dan's je veselja tvoj'ga dan.“

Aleluja — Kristus je vstal, On živi — aleluja!
Opravil sem velikonočno nedeljo jutranje sveto opravilo. Z veseljem in hvaležnim srcem sem ponavljal tudi jaz: Aleluja, aleluja — Gospod, Ti živiš; živeli bomo tudi mi — aleluja! Po dovršenem opravilu se vrnem v župnišče. V veži mi pride naproti kuharica, rekoč: „Manci je zelo slabo; prosí Vas, da jo pridete pogledat.“ — Vedel sem, kako je s to bolnico; že dalj časa ji je življenje viselo le na nitki. Zato se nisem kar nič mudil, temveč kakor hitro mogoče odšel na pot.

Solnce je pravkar izšlo izza Grintovca. Tisoč in tisoč zlatih žarkov se je razlilo po lepem kranjskem polju. Na nebu ni bilo nobenega oblaka.

Ptički so veselo ob potoku pozdravljali prekrasno velikonočno jutro. Vsa narava se veseli vstajenja, vse kipi, vse živi — povsod odmev vesele aleluje . . . Jaz pa — namenjen k bolnici, nevarno bolni, kateri bo nemara prav kmalu ugasnila luč življenja . . . Ali je mogoče? Velikonočno jutro — vstajenje, življenje . . . tu pa — morda smrt . . .

Stopim v hišo. „Ali niste prišli z Bogom?“ Bile so njene prve besede. „Ne,“ sem dejal, „tega mi niso naročili; rekli so mi le, da želiš, da Te obiščem.“ „Oh, tako želim danes biti še enkrat obhajana, zelo slabo se počutim.“ „Saj se to še lahko zgodi, samo počakati me moraš, da se vrnem z Bogom.“

Manca se mi je zdela res zelo slaba. Komaj sem upal, da jo dobim še živo, predno se vrnem. In vendar bi ji tako rad željo izpolnil, da bi na dan vstajenja prejela Njega, ki je življenje.

Izpovem jo in hočem oditi. „Manca, le počakaj me ta čas; pridem prav hitro nazaj.“ Ona prikima.

Pred hišo postojim, ker zaprega sosed voz, da se jaz tem preje vrnem. Pa me pokličejo domači v hišo: „Gospod, nikar ne hodite, bo prej umrla; ravno jo je zopet hudo napadlo.“ Res, mrzel pot ji je porosil čelo; prav komaj je še dihal. Tako je trajalo nekaj časa . . . Odpre oči, odleglo ji je. „Ali me boš počakala?“ S tihim glasom odgovori: „Mislim, da.“

Odpeljem se. Vzamem sv. popotnico in se vrnem. Od daleč gledam proti hiši, če me čakajo s prižganimi svečami? Da, pred hišo klečijo —

Manca tedaj še živi! Hvala Bogu, ne pridem prepozno.

Obhajam jo — zadnjikrat v življenju in to — na velikonočno jutro . . .

„Smrt grenka nime žela več,“ tako si prepevala še leto prej v cerkvenem zboru. In letos? in danes? sama okušaš resnico teh besedi. Pripravljena si, ne bojiš se smrti. Prejela si za popotnico Njega, ki je premagal smrt, ki je vstal od mrtvih in v katerem bomo vstali tudi mi.

Prav do zadnjega je Manca upala, kakor mi je pravila, da bo tudi letos prišla k velikonočni procesiji in spremljala vstalega Zveličarja. — Zgodilo se je nasprotno. On je prišel k njej, da njo spremi na zadnji poti, da jo popelje skozi vrata smrti v življenje . . .

Počasnih korakov se vrnem domov, premišljujoč, kar se je to jutro zgodilo . . . Vesel sem bil — hvaležen Bogu; aleluja, aleluja . . .

Med kosilom se oglasi mrtvaški zvonček pri cerkvi sv. Štefana. Vsi smo precej uganili: Manca je umrla . . . Smrt neizprosna je zahtevala njeno mlado življenje.

Drugi dan so jo hodili ljudje kar trumoma kropiti in na velikonočni torek sta umrlo Manco spremili obe Marijini družbi kar najslavesneje k zadnjemu počitku.

„Telo tvoje smo položili v zemljo, duša tvoja pa — tako upam — že uživa večni dan življenja in veselo prepeva: Aleluja!“

J. M.

nem govoru pojasnil pomen, ki ga ima tudi za naše obrtnike obrtno-pospeševalni urad. Pripravljen je prirediti tudi v Trzinu, ako se zgodi dovoljno število, knjigovodski tečaj, ki bo gotovo vsem, ki ga bodo obiskovali, v veliko korist. Ko so razni rg. volilci razodeli g. dežel-nemu poslancu svoje želje, je g. predsednik Gol-majer zaključil lepo zborovanje.

Huda deželna bremena so na Kranjskem razni delomrznji ljudje, ki vso ljubo zimo hodijo od bolnišnice do bolnišnice in napravljajo deželi velikanske stroške. Izkaznice, ki prihajajo iz bolnišnic na županstva, kamor so ti ljudje pristojni, se večkrat tako-le izpolnijo: Premoženje: nič; bivališče: je večinoma na potovanju; opravilo: postopač. Tuje bolnišnice postopače rade vsprejemajo, ker dobivajo dobro plačano vso preskrbino. Ko gosta kje odslové, vstopi brž v drugo bolnišnico, in tako gre dalje do konca zime. Nerodno življenje in pijančevanje mu je napravilo kakšno kronično bolezen, kakšen katar, in nekoli si postopač še sam pomaga, da ga ne izgubi, tako je potem vedno lahko na gorkem in z vsem preskrbljen. Humaniteta zahteva, da se ga vzame v bolnišnice, skrb za deželne finance in za odpravo postopaštva bi pa zahtevala, da se temu oškodovanju dežele naredi konec. Gospodje deželni poslanci, ki imajo kaj časa, naj preštudirajo vprašanje: kako? Znabiti bi ne bilo napačno, ko bi se napravile tri deželne hiralnice: v Kranju, Novem Mestu in Postojni. Ti potujoči hiralci bi se potem povabili, da naj pridejo prezimovat v domačo deželo. To bi bilo gotovo ceneje in denar za poravnavo stroškov bi ostal v deželi. Sicer bi pa misel o treh hiralnicah utegnila biti koristna tudi brez ozira na omenjene postopače.

Napredna narodnost piškava. Glasilo liberalnih učiteljev toži, da pri najboljših radikalnih dijakih čut narodnosti umira. Pri vsem svojem slovanstvu se ti dijaki niti cirilice ne naučijo brati in odvisni ostanejo od nemškega časopisja. Ta mlada inteligenca se dobro zabava ob nemških dovtipih na Slovane, kakršni so v listih „Simpli-cissimus“ in „Muskete“. To nemško časopisje je edini vir, odkoder črpa mladina svoje informacije. Njena narodnost je piškava. — Mi pravimo na to: Kdo je pa vzrok tej jeremijadi? Ali ne tisti, ki so ukradli mladini iz srca vero in z njo ideale? Brez vere je narodnost piškava.

Gorje klerikalcem! List „Napredna Misel“ je prinesel članek, v katerem slovansko narodno čustvo imenuje — jugoslovansko renegatstvo. „Dan“ pravi na to: „Gorje, če bi take besede napisal kak klerikalec.“ Ali ni to odkritosrčno?

Jezica v „Savi“. V spominu je še, kako čudno vlogo je igral ženijalni poslanec kranjskega mesta l. 1911. pri tiskarni in pri „Gorenjcu“. „Gorenjca“, ki mu je svoj čas rešil mandat, je — kakor se je sam blagovolil izraziti — celo pustil — crkniti! In njegov „Gorenjec“ je res „crknil“! Sedaj pa se je duševni oče „Save“ povzpел do trditve, da je bil „Gorenjec“ na dražbi prodan in kupljen. To je najbrž izrodek njegove bujne domišljije, ker je ta trditve docela neresnična. Cenj. g. poslanec, kise drugače strašansko rad zanima za druge, naj se potruži na tukajšnje sod-nijo in naj pregleda vse akte glede dražbe, pa ne bo ondi našel ničesar o listu. Sicer bi pa bistra glavica g. poslanca mogla itak vedeti, da se list sploh ne da in ne more prodati na dražbi. Proda se kvečjemu lahko, recimo, kaka barva, kak štof, ali židane rute, pa tudi — Vorenčkova žavba.

Sokolski zlet v Ljubljani je vlada prepovedala. Čeprav se za ta zlet nikdar nismo navduševali, ker je slovensko sokolstvo zašlo na taka pöta, ki jih kot domoljubi ne moremo odobravati, nam je prepoved c. kr. vlade vseeno nerazumljiva. Liberalci pravijo, da bodo po svojih poslancih vlado pozvali radi tega na odgovor. Prav radovedni smo, kako bo vlada tedaj svojo prepoved zagovarjala.

«Fest fantje.» Samo v Tenetišah pri Kranju je bilo pri zadnjem naboru potrjenih v vojake pet fantov. Lepo število za eno vas.

Hranilnica in posojilnica v Dobu ima svoj redni letni občni zbor dne 6. aprila popoldne. Posojilnica se lepo razvija. Za preteklo leto izkazuje čez 500 K čistega dobička.

V Otokih med Češnjico in Železniki se zgradi nova štirirazredna šola. Z zidarskim delom, pravijo, se prične tekom enega leta.

Električno razsvetljavo imajo že Studeno, Češnjica, Železniki, v Selški dolini. Sedaj hočejo elektriko napeljati v Selca. Upajmo, da se ta načrt izvede.

† **Karel Lenasi.** Te dni je bil pokopan pri Sv. Križu v Ljubljanskem polju Karel Lenasi, mož, ki si je pridobil za razvoj našega kmetijskega zadružništva v njegovih prvih začetkih velikih zaslug. Da se je pri nas zadružništvo vkljub vsem težavam in divjemu nasprotovanju od liberalne strani tako lepo razvilo, je poleg drugih prav mnogo tudi Lenasijeva zasluga. Zato mu bodi ohranjen blag spomin.

Naročajte, kupujte velikonočne razglednice „Slovenske Straže“! Na razpolago Vam je deset vrst teh krasnih razglednic!

Skrb Avstrije za Nemce v Trstu. Doslej je bilo v Trstu malo Nemcev, s pomočjo

vlade se pa zadnji čas hitro množe. Lansko leto je vlada kupila za en milijon kron v Trstu poslopje za nemški dekliški licej. Sedaj pa hoče dati Nemcem še žensko učiteljsko. Za Slovence v Trstu se vlada ne meni.

Opozorjamo na preizkušnje vajencev pri Zadruzi rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju. Več pove današnji inserat.

Kupci in trgovci, pozor! „Mlekarska za-druga in sirarna“ na Bači, pošta Podbrdo, ima na-prodaj veliko množino polnomastnega sira. Cena je: Na debelo za kg 1.68 K, na drobno 1.72 K. Vam gotovo ne bode žal, ako pridete pokusit naš izborni planinski sir ter tako domače društvo pod-pirate s kupčijskimi naročili.

V Predvoru nad Kranjem se je vršil 9. in 10. t. m. kmetijski tečaj. Vršila so se predava-nja o gnojenju, o pridelovanju krme, o sadjar-stvu, o umni živinoreji in o zadružništvu. Ljudje so se predavanj udeleževali z velikim zanimanjem.

Na tedenski sejem v Kranju dne 17. marca je bilo prigianih: 115 glav domače govedi (za mesarja 80), 5 telet, 00 glav bosenske govedí, hrvaške govedí 00 in 14 domačih prašičev ter 0 domačih koz in 00 domačih ovac. — Za kilo-gram žive teže: za pitane vole 90 v, za srednje pitane vole 84 do 86 v, za nepitane 78 do 80 v, za bosensko goved 00 v, za teleta 1 K, za pitane prašiče 1 K 22 v, prašiči za rejo 0 K 00 v. — Za 100 kg pšenice 25 K; rž 23 K; ječmen 23 K; oves 22 — K; koruza 22.00 K; ajda 25 K; proso 23 K; krompir 6 K 50 v, fižol (rdeč) 25 K, koks 30 K, detelja 2.00 K, slanina 0 — K, drva (trda) 18 K, drva (mehka) 10 K, maslo 3.20 K, jajce 6 v, seno 7.00 K, pšenična moka 36 v, kaša 36 v, ješprenj 33 v.

Godovi prih. tedna. Nedelja (23.) Velika noč; ponedeljek (24.) Vel. ponedeljek; torek (25.) Mar. Oznanenje; sreda (26.) sv. Emanuel; četrtek (27.) sv. Rupert; petek (28.) sv. Guntram; sobota (29.) sv. Ciril.

* * *

Abstinentje. Novi predsednik Zedinjenih držav, Wilson, je abstinent. Pri pojedinah v vladni palači odslej ne bo nobenih alkoholnih pijač na mizi. Abstinenti so namreč: predsednik, podpredsednik, državni tajnik in njihove žene.

Davek na kinematografe je naložil mestni zastop v Berlinu.

Avstro-ogrski promet z Balkanom. Iz-voz Avstro-Ogrske na Balkan je v minolem letu znašal: V Bulgarsko za 27,854.500 K, Grško 13,021.700 K Črno goro 2,208.000 K, Rumun-sko 104,137.400 K, Srbijo 31,498.900 K, Turško 105,431.900 kron, skupaj za 284,151.900 K. Uvo-zilo pa se je v Avstro-Ogrsko iz Bulgarske za 10,432.000 K, Grške 16,572.800 K, Črne gore 958.580 K, Rumunske 65,645.600 K, Srbije 10,473.600 K, Turške 50,665.600 K, skupaj za 154,748.100 K.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand biva s soprogo in otroci v gradu Miramaru pri Trstu, kjer ga že pozdravlja mehka pomlad. Nadvojvo-dova rodovina prebiva ves čas večinoma po na-sadih in na morju.

Hrvaški zdravniki, ki so nedavno šli na bulgarsko prošnjo na pomoč na Balkan, se te dni vrnejo nazaj v Zagreb. Iz tega bi sledilo, da na bulgarskem bojišču ne bo več velikih bitk.

25 letnica znamenitega ustanovitelja Rajfajznovih posojilnic. Dne 11. t. m. je preteklo 25 let, odkar je umrl v Nemčiji Friderik Viljem Raifeisen, oče naših ljudskih posojilnic in gospodarskih kmečkih zadrug. V Avstriji je bilo leta 1912 nič manj kakor 7991 denarnih zadrug njegovega sistema. Raifeisen je bil protestant, a veren mož, poln krščanskega duha. Danes se spominja tega moža gotovo vse kmečko ljudstvo z največjo hvaležnostjo.

Novejše vesti.

Zader, 20. marca. Armadni inšpektor feld-cajgmajster Potiorek je prišel nadzorovat tukajšnje garnizijo.

Cetinje, 20. marca. Težki srbski oblegovalni topovi obstreljujejo mesto z vso silo. Mesto gori na nekaterih krajih, Srbi in Črnogorci se pripravljajo na splošen naskok na mesto. Mesto se mora vsak čas udati.

Rim, 20. marca. Avstrija je poslala svoje vojne ladje v Dalmacijo, pa ne za to, da bi napravila demonstracijo, ampak za to, da bodo vsprejemale civilne prebivalce, če bo padel Skader. Italija ne bo dala Črni gori nobenega „ultimata“ in najbrže tudi Avstrija ne.

Solun, 20. marca. Po umoru kralja je prišlo do velikih nemirov, posebno v judovskem in bol-garskem delu mesta. Mnogo prodajalnic je bilo opostošenih in več ljudi pobitih. Šele vojaštvo je moglo napraviti red.

Atene, 20. marca. Kralj Konstantin se je pripeljal danes s sinom Jurjem iz Janine. Prirčno je bil sprejet, dasiravno zaradi splošne žalosti slovesnega sprejema ni bilo. Vse vlade so izra-zile zaradi umora sožalje. Morilec je socialist in je studiral v Atenah pravo. Brenči mu po glavi misel, napraviti vse ljudi enako bogate.

Atene, 20. marca. Morilec Shinas je doma iz Seresa. Bil je včasih učitelj. Zadnje čase ni izvrševal nobenega poklica. Po svojem življenju je bil hud alkoholik. Pomagačev pri svojem zločinu ni imel.

Atene, 20. marca. Delajo se tu velike pri-prave za kraljev pogreb. Došla je sem kraljica Olga in kraljeva družina.

Peterburg, 20. marca. General Dimitrijev je prinesel lastnoročno pismo bolgarskega kralja na ruskega carja. V tem pismu piše bolgarski kralj, da zadene vsa krivda, da vojna toliko časa traja, Turčijo, ne pa Bolgarov, ki so šli v svojih zahtevah do skrajne meje popustljivosti. Nadalje-vanje vojne zahteva seveda velikanske žrtve. Zato mora Bolgarija vstrajati na tem, da plača Turčija primerno vojno odškodnino.

DRUŠTVA.

Predavanje o Parizu in njegovih zna-menitostih. Kat. izobr. društvo „Kranj“ v Kranju priredi v četrtek, 27. t. m., v dvorani Ljudskega Doma javno predavanje. Predava prof. Marinko o Parizu in njegovih znamenitostih. Predavanje bodo pojasnjevale lepe skioptične slike. Začetek ob polosmih zvečer.

Ljudski dom v Kranju. Podružnica „Slo-venske dijaške zveze“ za Gorenjsko vpizori na belo nedeljo, 30. marca, ob poi 8. uri zvečer v „Ljudskem domu“ v Kranju Grillparzerjevo tra-gedijo „Prababica“ (Ahnfrau). Natančneje na vabilih in v prihodnji številki.

V Predvoru prirede fantje dne 24. in 25. marca popoldne predstavo. Na vsoporedu sta dve prav imenitni „burki“, pri katerih se bo vsak lahko prav iz srca nasmejal. Začetek bo ob 3., konec predstave pa ob 5. uri.

Društvo «Vrtnarska šola» ima svoj redni občni zbor dne 6. aprila v Kamniku v kavarni Vanossi ob tretji uri popoldan.

Podružnica «Slovenske dijaške zveze» za Gorenjsko priredi v četrtek, dne 27. marca ob pol 2. uri popoldan v prostorih gostilne Graiser v Kranju prijateljski sestanek. Dnevni red: 1. od-borova seja; 2. predavanje t. bog. Jalena o temi: „Svobodno znanstveno raziskavanje in cerkvena avtoriteta“; 3. predlog o ustanovitvi kamniškega pododbora; 4. eventualije. — Odbor vabi vse tovarise z Gorenjske, da se sestanka udeleže, da se znova navdušimo za počitniško delo.

Marijina družba v Cerkljah priredi na praznik Marijinega Oznanenja lepo igro: „Marijin otrok“ s šaljivim planinskim prizorom: „Planša-rica“. Prijatelji iger ste uljudno vabljeni!

Slov. kat. izobr. društvo v Št. Jerneju priredi dne 25. marca 1913 ob treh popoldne v društveni dvorani gledališko predstavo: „Dve materi“, igrokaz s petjem v štirih dejanjih.

Sprejme se
KUHARICO
ki je zmožna samostojno
voditi malo gospodinjstvo.

Vpraša naj se pri upravništvu.

55 1

Najboljši in najcenejši asbestni

strešni škrič

iz tovarne v Mor. Žumberku.

Zastopstva:

Franc Dolenz, Kranj
Ignac Morič, Jesenice
Jakob Lah, Rateče

(Gorenjsko). 56 1

Mož in žena.

Spisal Damijan.

I.

O počitnicah, ko človek zjutraj tako rad po-
leži, da se pošteno oškoduje za vse ure med
letom, ko je bilo treba vstajati ob petih, mi je
vsako jutro pregnala spanec glasna govornica v
sosedovi hiši. No, sčasom sem se bil že tako
navadil nanjo, da sem jo slišal le še v polsnu.

„Izgubi se mi izpred oči, da te ne vidim
nikdar več! Koza neumna! Štorklja!“ se je vedno
jezil čevljar Aleš nad boljšo polovico.

„Tnalo pokvečeno! Butec! Dedec zagamani!“
mu je delala ona družčino.

„Jaz res ne vem, kateri vrag me je premotil,
ko sem tebe jemal. — Raje bi bil šel takrat živ
v pekel, boljše bi mi bilo.“

Saj si vendar Ti začel prvi hoditi za menoj.
Ko te takoj nisem marala, si rekel, da ti ni ži-
veti brez mene.“

„Saj pravim, da je bila to največja moja
neumnost.“

„Oh, ko bi ga bila tako lahko dobila!“

„Pa bi ga bila!“

„Saj mi je žal.“

„Meni tudi.“

„Bodite že vendar enkrat tiho!“ se je opla-
sila hči Tončka, „ljudje poslušajo.“

In zopet je bil mir. Ko je ona prinesla za-
jutrek na mizo, jo je prav mirno in lepo vprašal:

„Kam pa je France gnal?“

„Na Ledino.“

„Zakaj pa ne v travnik?“

„Včeraj je tam pasel.“

„Zakaj pa ni včeraj gnal na Ledino?“

„Ker je gnal v travnik.“

„Po mojem bi bil moral gnati včeraj na
Ledino in danes na travnik. Jaz hočem, da pase
v tem redu.“

„To je vendar vseeno.“

„Ni ne, ni! Take žene menda nima nihče
več, kakor jaz.“

„Tako sitnega dedca tudi nobena več.“

Ko sem šel nekega jutra po vrtu, naenkrat
sem zaslišal za seboj glas:

„Ali slišijo! Naj no nekoliko počakajo!“ Bil
je Aleš zelo razburjen.

„Kaj pa Vam je?“ ga vprašam.

„Ali vedo, kako se tisto naredi, da mora
Urša iti?“

„Kaj, ločiti se mislite?“ ga vprašam ves
osupel.

„Ali vedo?“ vpraša še enkrat ves obupan.

„Ne!“ mu kratko odgovorim.

„Saj so se vendar učili,“ in ključovalno
upre vame oči.

„Tega ne.“

In odšel je ves potr nazaj v hišo in udaril
tako močno s kladivom, da se je razlegalo celo
tja na polje.

Ko sem se vračal po vrtu nazaj, sem srečal
Uršo, ko je šla s košem na hrbtu na polje.

„Tako zaniknega dedca ni pod našim ce-
sarjem, kakor je naš. Če bi mene ne bilo pri
hiši, da, jaz ne vem, kaj bi bilo! Boste videli,
da ga bodem še pustila,“ mi je začela tožiti, ne
da bi jo bil kaj vprašal.

„Potrpita drug z drugim!“ sem jo izkušal
potolažiti.

„Za otroke se prav nič ne zmeni. Veliki
šmaren je pred durmi, Tončka mora imeti novo
obleko, Francelj hlače, Tinček bo začel hoditi
v šolo in cerkev. Moj Bog, kave in cukra je
vsak dan treba! Kje je pa jesih, olje, sol, moka?
Iu za vse to sem sama. Dedec pa samo tobak
kadi. Uh!“

„Saj vendar dela.“

„Dela! Samo mene zmerja . . .“ Odšla je
godrnjaje.

Opoldne, ko smo sedeli pri kosilu, se je
zopet zaslišal ropot pri sosedovih.

„Ti si me hotel imeti,“ se je jezila Urša.

„Coklja!“

„Uh, da nisem vzela Mošnjička! Na rokah
bi me bil nosil.“

„No, da bi tvojo sitnost na rokah nosil!
Lažje najvišjo gor!“

Ko smo bili pri nas zvečer že vsi v po-
stelji, so sosedovi še kalili nočni mir.

„Zvečer se ne spravi spat, zjutraj pa ne
vstane,“ ji je očital Aleš.

„Vselej prej, kakor ti, klada zaspana!“
In to se je ponavljalo že leta dannadan.

II.

Začetkom avgusta je šel Aleš v mesto na
semenj. Nazaj gredočega je napral močan dež, vsled
česar se je močno prehladil. Ko je prišel domov,
se je precej usula nanj cela ploha najrazličnejših
očitanj.

„Če si videl, da se pripravlja k dežju, pa bi
bil prej odšel iz mesta. Ali ti je treba vsak kot
iztaknit?“ se je jezila ona. „Samo peri, šivaj
in . . .!“

Aleš je moral takoj v posteljo. Ponoči se je
kuhal v grozni vročini. Zjutraj ni mogel več vstati.

„Uh, da si tak!“ je vpila, da se je razlegalo
po vasi.

Aleš pa je potrpežljivo prenašal vse očitanje.
Čez dan mu je postalo še huje.

„Mesto da bi vsi skupaj delali, še jaz radi
tebe ne morem,“ se je zopet jezila Urša.

Drugo noč je začel Aleš blesti. Uršo je za-
skrbelo.

„Moj Bog, če bi umrl . . .“ Ne tega si niti
misli ni upala. Kaj bi počela brez njega? Na-
enkrat se ji je zazdelo vse dosedanje življenje
tako veselo, zadovoljno. In če bi njega ne bilo
več! S kom bi se tako zaupno pogovorila, komu
potožila? Naenkrat so bile pozabljene vse psovke,
vsa očitanja, vsi brezštevni prepiri.

„Aleš!“ ga je rahlo poklicala. V samem
imenu je izrekla vso ljubezen, ki jo je vezala
na moža, katero je pa sicer razodevala z ostrimi
psovkami.

Aleš se ni zmenil zanjo, ampak je začel še
huje blesti.

„Ah, da bi ga izgubila . . . Ne! Rajši vse
drugo, rajši bi umrla sama . . . Ne smeš umreti!
Ne! Kaj bi jaz počela brez tebe? Ne smeš!
Aleš!“ je klicala obupno.

Tončka je poslala po zdravnika.

„Če nam vzame te krajcarje, kar jih imamo,
naj bo. Če gre tudi sivka iz hleva, da, če je treba,
prodamo hišo, samo da ga ohranimo pri živ-
ljenju.“

Sama ni vedela, kako bi mu postiljala, kako
napravila vzglavje, da bi mu polajšala bolečine.

„Da bi vsaj vedela, kaj naj mu skuham.“
Najraje bi bila videla, da bi bil njej odstopil
bolečine. S kakim veseljem bi bila legla v po-
steljo, samo da bi Aleša, za katerega bi vendar
iz vsega srca rada storila vse, videla zdravega in
veselega!

Ko je prišel zdravnik, se Aleš ni nič zavedel.
S kako skrbjo in napetostjo je Urša motrila
vsako izpremembo na zdravnikovem obrazu!

„Nič ne bo hudega,“ si je dejala, ko je
sprva hodil čisto miren okoli bolnika. Ali zdrav-
nikovo čelo se je nagrbancilo.

„Moj Bog!“ je vzdihnila tako globoko, da jo
je zdravnik slišal.

Ko je šel ven, je šla za njim. Vse, prav vse
bi mu iz srca rada dala, samo da bi ji zagotovo
obljubil, da ne bo nič hudega. V veži je s strahom
obrnila vanj pogled. Najraje bi mu bila prodrla
v globino srca, da bi se prepričala, če ji bo go-
voril čisto resnico.

„Nevarno je, če v dveh dneh ne bo boljši,
potem . . .“ Nato ji je moral vsako stvar po tri-
krat povedati, kako naj porablja zdravila.

Ko je zdravnik odšel, je šla v sobo k Alešu.

„Mogoče je že boljši,“ si je dajala pogum.
„Aleš!“ Nič odgovora. Če ne bi tako težko
sopel, bi Urša sploh ne vedela, da je še živ.
Padla je pred podobo Matere božje z Brezij in
začela prav iskreno moliti.

„Marija, Ti nas ne zapustiš nikdar, kadar
vidiš, da smo v sili. Ti tudi veš, da ga imam
rada, iz vsega srca rada. Pusti mi ga pri živ-
ljenju! Prosim Te, izprosi mi to milost! Obljub-
ljam Ti, da ga ne bom več žalila; ne, vse hočem
pretrpeti, samo da mi ga ne vzameš. Nobena
žaljiva beseda ne bo prišla več iz mojih ust!“

Potolažena je vstala in šla zopet k postelji.

„Aleš!“

Nič odgovora!

„Moj Bog, Ti ne smeš pustiti, da bi bilo
njegovega življenja po dveh dneh konec. Samo
še dva dni! In potem . . .? Samo dva dni!“

Nato si je priklicala v spomin vsako naj-
krajšo zdravnikovo besedo, da bi kar najvestneje
pripravila zdravila. Mogoče je od ene besedice,

katero bi pozabila, odvisno moževo življenje, za
katero bi vendar dala vse, vse . . .

Ko je mešala zdravila, je vselej nehote po-
točila vanje nekaj solz. Da bi mogla zdravilom
vdihniti moč, da bi mogla izliti vanje vsa čutila
svojega srca, ko bi jih mogla podkupiti, vse bi
storila, če bi bilo treba zdravilom primešati lastne
krvi, vse, vse, samo da bi še enkrat videla Aleša,
ko zapušča postelj in tolče s kladivom.

Alešu se je stalno slabšalo. Ko je zopet
drugi dan prišel zdravnik, je pri odhodu rekel:

„Nocojšnja noč bo odločila.“

Kako se je Urša bala in veselila noči! Vsak
četrt ure je hodila pred vežo, če že zahaja solnce,
da že skoro nastopi usodepolna noč . . . Kako
počasi se je pomikalo solnce proti zatonu! Urši
se je zdelo, da se sploh ne premiče več. Naj-
raje bi bila zaspala in se prebudila šele zjutraj.
Zbudil bi jo Aleš. Ona bi hitro vstala in šla k
postelji, kjer bi ji Aleš smehljajoč se voščil
dobro jutro. Sedla bi poleg postelje na stol in
bi ga gledala . . .

Konečno je vendar zakrila temna noč vso
vas. Urša se ni premaknila več od Aleševe po-
stelje. Neprestano je zrla v njegov obraz, da bi
tako zapazila vsako, še tako majhno izpre-
membo na njem. Zraven pa si je v duhu na-
slikala vse prihodnje življenje, če Aleš ozdravi,
kar seveda mora. Pridno bodo delali, prejšnje
brezkonzčno zmerjanje bo minilo, vse se bodeta
lepo, mirno pogovorila. Otroci ne smejo več
slišati takih besedi, katere niso zanje.

Proti polnoči je začel Aleš burno sopsti in
kričati. Urša ni vedela, kaj bi počela. Letala je
semtertja, popravljala odejo, podtaknila na novo
vzglavje, ga narahlo prijela za roko, mu obrisala
pot čela . . .

„Aleš!“ ga je poklicala tako nežno in lju-
beznipolno, da bi moral slišati najtrši kamen.
Aleš pa ni dal prav nobenega znamenja, da jo
razume.

„Marija, samo to mi še izprosi, da me vsaj
še enkrat pogleda in me pokliče po imenu. Samo
to Te še prosim! Sicer naj se pa zgodi, kakor je
božja volja!“

Okoli ene po polnoči se je Aleš umiril. Začel
je mirneje dihati in videti je bilo, da spi. Zjutraj
je odprl oči.

„Hvala Bogu!“ je vskliknila Urša. To je
želela, in dobri Bog jo je uslišal. Aleš je takoj
zopet zaprl oči. Kako dobro si je Urša zapomnila
njegov pogled! Hitela je presrečna ven, preletela
vso hišo, nato pa se je spomnila, da mogoče
zopet odpre oči, ona pa bo zamudila njegov
pogled, najdražje in najljubše na svetu. Zato je
hitela zopet v sobo, kjer je ležal Aleš z za-
prtimi očmi.

Opoldne je zopet odprl oči. Pomignil ji je
in ona se je sklonila k njemu.

„Urša!“ več ni še mogel izpregovoriti.

Uršine želje so bile uslišane.

Zvečer se mu je že toliko zboljšalo, da je že
lahko polglasno govoril.

„Veliko skrbi sem ti napravil, Urša,“ ji je
dejal mehko in jo toplo pogledal.

„Da si se le popravil,“ mu je odvrnila Urša
in mu skrbno popravila odejo.

„Slišal sem tvoj jok in molitev; meni je
bilo hudo.“

Urše je bilo nekoliko sram, ali naj le ve,
kako jo je skrbelo in kako goreče je molila za
njegovo zdravje.

„Odpusti mi, Urša!“

„Kaj neki?“ in še nežnejše mu je popra-
vila odejo.

* * *

Kako prijetno je bilo te dni! Tako tiho je
bilo po vasi! Ljudje so se potili na polju, jaz
pa sem vžival doma neskaljeni mir.

Čez nekaj dni sem videl, ko je Urša pri-
peljala Aleša pred hišo in ga skrbno posadila na
klop, da bi mu topli solčni žarki vili nove
moči v zastale ude. Nato je prisedla k njemu
na nizko klopico in se lotila dela. Venomer ji
je uhajal pogled k Alešu in če se je ta le ko-
ličkaj premaknil, precej ga je prašala, kaj želi,
če mu je prevroče, če bi šel raje v sobo, kaj naj
mu raje skuha. Kako ljubeznivo in narahlo ga
je prijela potem pod pazduho in ga varno pe-
ljala v vežo!

Zopet je zapelo kladivo pri sosedovih veselo in vsak dan močnejše. Zadnje dni počitnic me zopet zjutraj zbude sosedovi.

„Da sem bila tako neumna, pa sem toliko skrbela zate,“ je vpila Urša.

„Pa bi ne bila,“ se je kratko odrezal on.

„Pokveka stara!“

„Coprnica!“

„Uh, meni ni živeti pod to streho.“

„Pa pojdi!“

„Daj mi, kar sem zabila v hišo in takoj pojdem.“

Zopet se je začela stara pesem. In vendar je tudi iz teh rezkih besed zvenela ljubezen, kakor iz onih mehkih ob času bolezn. Ljubezen se poslužuje tudi trdih, okornih izrazov. Saj se pač Urša in Aleš samo zato kregata, ker si drugače v vsakdanjem življenju ljubezni razodeti ne znata in ne moreta...

SLOVSTVO.

«Slovenski Sadjar». Že parkrat smo opozorili naše bralce na ta list, katerega se je gotovo razveselil vsakdo, kdor ga je dobil v roko. Saj smo Slovenci takega lista res hudo pogrešali. Tisočaki in tisočaki so šli našim sadjarjem po vodi, ker ni bilo pravega svetovalca, ki bi stal sadjarju s svetom ob strani glede izbora sadnih vrst, pravih gnojenj, sadnemu drevju, glede sadne kupčije itd. Sedaj nam je to vrzel v našem časopisju zamašil g. sadjarski nadzornik M. Humek v Ljubljani s tem, da je pričel izdajati „Slovenskega Sadjarja“. Dozdaj sta izšli že dve številki, ki sta takl, da bo list brezdvomno vsakdo naročil, kdor jih je dobil na ogled. Preobširno bi bilo, poročati o vsej najraznovrstnejši vsebini. Omenimo naj za danes samo eno stvar: List bo delal tudi na to, da dobimo enkrat pravi sadni izbor, ki bo primeren za naše kraje. Zato obravnava v vsaki številki eno sadno vrsto, katero pokaže tudi na krasni barvani sliki, da je vsak dvom izključen, o kateri vrsti se govori. Nato stavi list vprašanje na sadjarje po vseh naših krajih, kakšne izkušnje imajo z dotično vrsto. V nastopni številki poroča o izjavah sadjarjev in izreče končno sodbo o primernosti dotične vrste za naše kraje. Sadjar bo dalje bral z zanimanjem spise o gnojenju sadnemu drevju, o sredstvih zoper zajca, o sadnih cenah, sadnih zajedalcih itd. List stane na leto 3 kroje in izhaja mesečno na najmanj 16 straneh. Če upoštevamo tiskarske in druge stroške, ki jih dandanes povzročajo izdajanje lista, zlasti še z barvanimi prilogami, moramo imenovati ceno nizko. Dobiček, ki ga bo prinesel „Sadjar“ vsakemu, ki ga bo bral, bo ta izdatek stoterno povrnil. Veliko izvodov je upravništvo že razposlalo po Gorenjskem; kdor ga je dobil in ga še ni plačal, naj to stori kmalu, ker se bo tretja številka, ki izide Veliki teden, poslala samo onim, ki so naročino poslali ali pa vsaj sporočili, da list naročajo. Naročila naj se pošiljajo na upravništvo „Slovenskega Sadjarja“ v Ljubljani, Linhartova ulica 12.

«Šolska Matica». To društvo je poslalo svoje letošnje publikacije. Kakor prejšnja leta, tako je tudi letos književni dar, ki ga prinaša to društvo svojim članom, tak, da se ga bodo brez dvoma razveselili vsi prijatelji našega šolstva in sploh vsi, ki se pečajo z vzgojo mladine. Štiri lepe knjige leže pred nami: 1. Pedagoški letopis, 2. Domoznanski pouk v ljudski šoli po načrtih moderne metodike, 3. Posebno ukoslovje prirodoslovnega pouka v ljudski šoli, 4. Flora slovenskih dežel. (Ključ za določevanje cvetnic in praprotnic po slovenskih deželah.) — Pedagoški letopis prinaša štiri kraje in eno daljšo razpravo iz pedagoškega slovstva. Izmed teh se nam zdi posebno dobrodošla razprava J. Brinarja o mladinskem slovstvu. Pa tudi druge so take, da jih bo s pridom čital vsakdo, čeprav ni ravno učitelj ali praktičen pedagog. Ravno tako je za vse zanimiva „Flora slovenskih dežel“, po kateri more vsakdo pri nekotiki vaji določiti vsako cvetico, ki raste pri nas. Ta knjiga bo izborna služila pri botaniziranju in bo v izvrsten pomoček profesorjem in učencem pri določevanju rastlin. Mala žepna oblika je za tako delo zelo pripravna. Članarina znaša pri Slovenski Šolski Matici letno 4 K. Za ta denar prejmejo društveniki vse društvene publikacije. Navadno izda društvo po štiri knjige vsako leto. Članov ima doslej samo okrog 1800. Želeti bi bilo, da se prihodnje leto njih število pomnoži vsaj na 2000.

Nova zbirka ljudskih iger. Salezijanski zavod na Rakovniku je pod naslovom „Dramatična zbirka“ pričel izdajati poljudne igre za ljudske odre. Prvi zvezek „Zloba in zvestoba“ je ravno izšel in se dobiva v zavodu. Cena mu je 70 vinarjev. Kdor pa naroči devet izvodov, dobi desetega brezplačno. Plača se lahko tudi s poštnimi znamkami. Priporočamo.

Ali ste že poslali naročnino?

Zgodnja Velika noč. Letošnja Velika noč, ki pade na dan 23. marca, je glede zgodnosti na drugem mestu. Po določbi cerkvenega zbora v Niceji pade Velika noč, kakor znano, „na prvo nedeljo po polni luni po začetku pomladi“. Po tej določbi se obnaja najzgodnejša Velika noč, ki sploh more nastopiti dne 22. marca. Tako zgodnja Velika noč je pa izmed danes živih ljudi le malokdo doživel; kajti zadnja Velika noč, ki je padla na 22. marec, je bila l. 1818, dve prejšnji pa v letih 1761. in 1693. V današnjem in dveh prihodnjih stoletjih pa Velika noč na dan 22. marca sploh nikoli ne pade, marveč šele leta 2285 in potem leta 2353 in 2437. Tudi letošnja velikonočna doba na dan 23. marca se jako redkokrat ponavlja; v minolem stoletju so imeli tako zgodnjo Veliko noč le dvakrat: leta 1845. in leta 1856. Po letu 1913. nastopi zopet v letih: 2008, 2160, 2228, 2380 in 2532. Seveda je pa lahko mogoče, da se med tem velikonočnim praznikom določi stalen dan v letu, kaj se že dolgo namerava.

Otroci dobivajo lahko zobe.

S skrbjo gleda marsikateri mati na čas, v katerem ima dobiti njen ljubček zobke, posebno če mu manjka prave odporne sile. Da bi se pa ta zvišala, ni nobenega boljšega sredstva, kakor zatrjuje na tisoče mater, kot je Scottova emulzija. Njena uporaba pokaže že v razmerno kratkem času zboljšanje, malček postane bolj svež in prestane čas, v katerem ima dobiti zobe brez posebnega trpljenja. Večkrat ljubijo otroci

SCOTTOVO emulzijo

tako zelo, da z veselimi vskliki pozdravljajo Scottovo steklenico, kar zdravljenje s tem izrednim otročjim krepčilnim sredstvom materi in otroku priljubi. Ampak samo Scottova emulzija in nobena druga.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v v znamkah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena. pošiljatev potom lekarne za poizkušnjo.

Moja stara izkušnja me uči in drži, da za odpravo izpuščajev, kakor tudi za nego kože, ni boljšega mila kakor je svetovno znano **Steckenpferd lilijino mlečno milo** Bergmanna in dr., Tešin ob Labi. — Komad po 80 vin. se dobi po vseh lekarnah, drogerijah, parfimerijah i. t. d. — Ravnotako je brez primerje Bergmannova lilijina krema „Manera“ za nego nežnih, belih damskih rok; v škatljicah po 70 vin. se dobi povsod. 147 50—47

Želodčne bolečine

zlata žila, zaprtje, lišaji, kožni izpuščaji in rane v nogah.

BREZPLAČNO poročam vsakomur, ki trpi na želodčni bolezni, neprebavljivosti in zaprtju, krvotoku, kakor tudi na zlati žili, lišaju, odprti nogi, vnetjih i. t. d., kako se je nebroj bolnikov, ki so po več let trpeli na takih bolečinah, hitro in trajno pozdravilo. Na razpolago je več kakor 10.000 zahvalnih in priznalnih pisem. 53 6—2

Bolniška sestra Klara
Wiesbaden, Walkmühlstrasse 26.

Ako ne morete jesti, ali ako se počutite slabo, odpomerejo vam zdravniško preizkušeno

319 12—10 **Kaiserjeve**

Želodčne melisne karamele

kajti po njih bodele dobili dober tek, želodec se zopet uravna in okrepi. Radi oživlajočega in osvežujočega učinka so naravnost nepogrešljive pri turah. Paket 20 in 40 vin. Dobi se pri **K. ŠAVNIK**, lekarna pri sv. Trojici v Kranju.

Dolenjska, hrvaška in goriška

pristna :: **vina** lastnega pridelka

se dobe pri

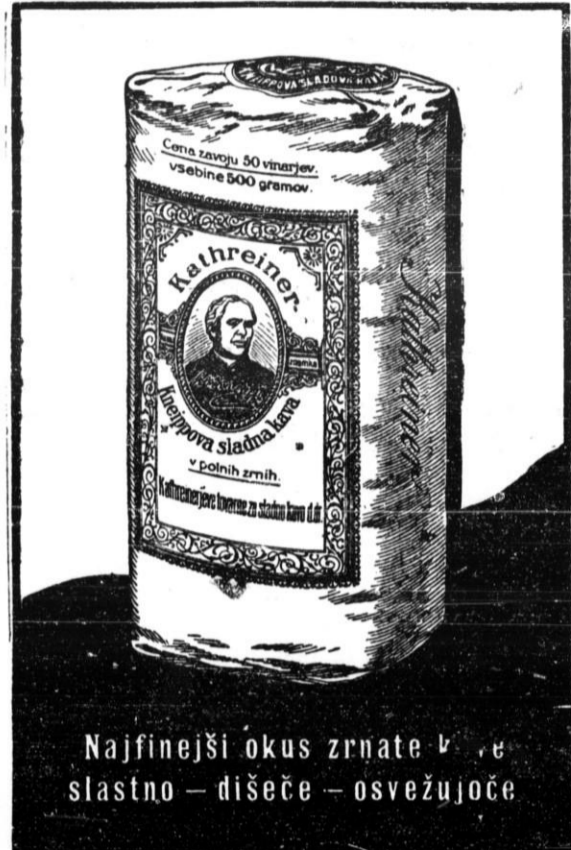
R. Marenčič-u, Kranj.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaecker, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—12

Najfinejši okus zrnate slastno — dišeče — osvežujoče

Višjega štab. zdravnika in fizika dr. Schmidta znamenito

OLJE ZA SLUH 334 10—10

odstrani hitro in temeljito nastalo gluhosto, tečenje in ušes, šumenje po ušesih in naglušnost, tudi ako je že zastarano. Steklenica stane 4 K z navodilom o uporabi.

Dobiva se samo v lekarni na Novem trgu v Celovcu.

Stanovanje

obstoječe iz dveh sob in kuhinje, se 48 3—2

takoj odda

Povpraša naj se pri **Fr. Lukešu, Kranj.**

Priporoča se

trgovina s špecerijskim blagom

deželni pridelki in delikatesami

kakor tudi 338 13—14

kavarna in zajutkovalnica

Zdravko Kranjc
v Kranju („Zvezda“).